

faa naturligt og rigtigt, at den gjør sig gjældende ogsaa i et Forhold som dette. Ligefaa lidt kan det benegtes, at, for at holde mig til Benævnelsen, den hemmelige Erklæringsvei kan give og har vistnok givet Anledning til Embedsvilkaarligheder, har givet og kan give Anledning til at fortrædige og forurette vedkommende Supplican, og det skal indrømmes, at dette Lovforslag kan i ikke faa Tilfælde hæmme saadanne Embedsvilkaarligheder og Embedsforurettelser. Jeg skal nu, hvad disse almindelige Betragtninger angaaer, tillade mig at bemærke, at, ligesom det altid er forvirrende, meget forvirrende, og, naar det kommer an paa at give Love, meget farligt at opstille almindelige Sætninger, om end disse indeholde de uomstødeligste Sandheder, at opstille, siger jeg, almindelige Sætninger, og da forlange dem gjennemførte og anvendte paa ethvert mødende Tilfælde uden noie at undersøge, om Anvendelsen ikke forvansker det Forholds Natur, hvorom Taleren er (Hør!) Man argumenterer saaledes fra det Naturlige i, at vedkommende Supplicanter blive bekendte med Erklæringerne; det synes at være overmaade naturligt, men hvormeget i denne Verden er der ikke naturligt, som dog Lovgivningen modsætter sig og maa modsætte sig. Det er saaledes naturligt, at Enhver har Lov at bruge sine Evner og sine Kræfter for at ernære sig, naar han ikke støder an mod almindelige Morallove eller mod Andres naturlige Rettigheder, men hvor mange Indskrænkninger gjør dog ikke Lovgivningen i denne naturlige Ret? (Grundtvig: Men er det rigtigt?). Det synes ligeledes at være naturligt, at en Gier har Lov til at gjøre sin Giendom saa stor og saa lille, som han vil, og dog har her nylig foreligget os en Lov, nemlig Loven om Sammenlægning og Adstykning, der gjør de allerførste Indskrænkninger i denne i og for sig naturlige Ret. I det Hele taget, naar man, som den ærede Ordfører, saa stærkt vil argumentere fra det Naturlige og reent Menneskelige, saa bliver Conseqventsen deraf let den, at man kommer til at angribe det hele Samfund og al Samfundetsorden (nei), jo, naar man tager Begrebet craft og gaaer til den yderste Conseqvents, saa er Samfundet en unaturlig, en kunstig

Indretning. I det mindste vilde man kunne komme til at angribe de høieste og helligste Institutioner ved at argumentere fra det reent Naturlige, fra det reent Menneskelige som det absolut Rigtige. Det beviser derfor aldeles intet til Forsvar for det foreliggende Lovforslag, at det er naturligt, at Supplicanten bliver bekendt med Erklæringsens Indhold, naar det ikke ved Siden deraf kan bevises, at dette passer ind i det Forholds Natur, hvorom der er Tale.

Hvad dernæst Offentligheden angaaer, da har det jo altid en god Klang, naar man taler derom, fordi vi maae føle, at det er det, hvoraf vi, som offentlige Mænd, selv leve (S. N. Hansen: Alle ikke!) — jeg forstaaer ikke, hvad den ærede Rigsdagsmand mener; jeg mener, at Offentlighed i en constitutionel Forsfatning er et af de store Livsprinciper. Og desuagtet, mine Herrer! paa hvormange Maader er dog ikke Offentligheden begrændset og indskrænket. Vi have jo, som jeg tidligere ved en lignende Leilighed har tilladt mig at gjøre opmærksom paa, vedtaget Bestemmelser, som ere det meest absolute Brud paa Offentligheds-Principet; vi, Folkets Mænd, som have al vor Magt og Myndighed fra Folket, og i Folkets Hænder igjen skulle nedlægge den, have jo tiltaget os Myndighed til at lukke vore Døre for Folket, til at tale og handle i hemmelige Møder, saa at Folket ikke kan høre, hvad vi tale, og ikke see, hvortledes vi stemme; jeg vil ikke her undersøge, om det er rigtigt eller ikke, men vi have gjort det, hvilket altsaa beviser, at vi mene, at der ere offentlige Forhold, hvor selv Offentligheden maa begrændses og indskrænkes. Det nytter derfor ikke at argumentere fra Offentligheden i og for sig, naar man ikke tillige kan bevise, at Offentligheden i det givne Tilfælde er hensigtsvarende.

Hvad Embedsvilkaarligheden endelig angaaer, saa er der jo Ingen, der nægter, at vi have lidt og lide endnu derunder; men man maa lægge Mærke til, at Brugen ogsaa her involverer Misbrug, at naar man indenfor lovbestemte Grændser naturlignits vil en fri, selvstændig og ansvarlig Embedsstand, saa er ogsaa derved Muligheden givet til, at denne